

Petriscus Georgii Macropedii, : fabula iucundissima.

<https://hdl.handle.net/1874/421190>

5

PETRISCVS GEORGII MACRO

PEDII, FABVLA IV.

cundissima.

AD LECTOREM.

Accipe nunc candide lector Petriscum nostram, ex
fabulis illis, quas tibi nuper promissimus. Acci-
pies reliquas, cum mihi per occu-
pationes scolasticas ad re-
cognoscendum eas
uacauerit.

Vale.

COLONIAE apud Ioannem Gymnicum
Anno D. M. XXXX.

GEORGIUS HADRI

ANO A KRIMPEN,

studioso puero Salutem

dicit.

Emor patris tui erga me beneuolen-
tie & liberalitatis, (cum alijs in re-
bus nō possim ei dignius gratificari)
hoc te uolui mi Hadriane literario
donare munusculo, ne primum in me tanquā in
hominem ingratum & beneficij immemorem iure
torqueri possit græcorum senarius.

Ὅδ' ἐμ γέγοντι χριστὸν ὁὐδέποτε δ' ἔαμ.

Vt & tu in eo subinde uersato animum tuum ob-
lectes, & à socordia, nugis, ineptisq; lusibus desle-
ctas. Consideres quoq; præter eruditionem latinā,
quid tu parentibus & præceptoribus, quid illi rur-
sus tibi debeant, & quod improborū cons-

uictus ac sodalitiū perinde sint tibi
ac pestis uitanda. Accipe itaq;

grata manu ab amico pro-

fectū munusculū, & (quod

dici solet) σοι δ' ὄγον

ὁ δ' ὄντισ ἐπ' αἶνα.

Vale.

AR

ARGUMENTVM IN

Petriscum.

MAter Petrisco, quem probum fore vult
pater,

Myfandra nimis indulget uxor peruiçax.

Post parua furta magnam & insolentiam,

Pater hunc magistro accusat, atque ceditur.

Cæsus patri furatus aureos quindecim

In ganeo sociatus est nequissimis.

Pulsis schola gerronibus, cum quibus & ob

Furta ac dolos coniectus est in uincula.

Porro imminente morte proprijs litteris,

Matrisq; precibus, impetrat didasçali

Clementiam. qui alijs relictis patibulo, hunc

Virga eximit, cæsumq; cum peculio

Reddit parentibus, & strepunt conuiuia.

DRAMATIS

personæ.

Prologus.

Cabiscus, Stypiscus, fures.

Galenus pater.

Philochrysum, Philar-

grium, meretrices.

A 2 Pes

Petriscus filius.	Lorarij duo.
Liturgus seruus.	Gnorymus senex.
Mysandra mater.	Rusticus.
Didascalus cum discipulis, & puero.	
Prætor cum satellitibus.	
Sycasta delator.	

P R O L O G V S.

Didascalus noster adnimauertens nihil
 Gregi suo scolastico opportunius,
 Vobisq; spectatoribus fore gratius,
 Ludis iocisq; scenicis, ex tempore
 Pro temporis ratione scripsit ludicra, ut
 Habeat iuuentus nostra quo se exerceat,
 Quo uos quoq; hoc iam tempore oblectemini.
 Præterea habebunt plus satis, si liberos
 Suos ament, uetent uel castigariet,
 Stultissimæ mulierculæ, pueri quoq;
 Suis rebelles usq; præceptoribus,
 Exempla non uulgaria. Atq; illæ quidem
 Vti uideant suam per indulgentiam
 Gliscere suarum prolium licentiam.
 Hi uero ut edocti suorum turpibus
 Commilitonum casibus, nulli uelint
 Rebellium parere contubernio,

Sed optimis subesse præceptoribus.
Videbitis (quanquam probò satum patre)
Puerum Petris cum matris indulgentia,
Sodalibus adherere perditissimis,
Tandemq; post rebellionem, fornice,
Et furta, ad infandæ, probrosæ, & horridæ
Mortis uenire periculum. Quòd usus est
Tali autor argumento, id in causa fuit,
Quòd cum Rebelles primitèr dedisset in
Lucem, fuere qui parum uel candidi
Vel cruditi dicerent, quòd fabulam
Tanquam sibi propriam alienam uenderet
Quasi adulterinam ut propriam Terentius
Aedat, quòd Andriam ex Menandro transferat.
Fatetur ingenue autor ipse, sibi prius
Visam sub argumento eodem fabulam,
Prosa haud metro scriptam ab Helicone breuissi-
me &

Arrisit adeo hypothesis, ut decerneret
Tractare eandem honestius seu comicòs,
Longe tamen alio ordine atq; scemate.
Nunc eius an sit adulterina, candidus
Vbi contulerit utramq; lector iudicet.
Vt igitur obtrectator is habeat sibi,
Quod non queat laceffere: simili quidem

Iam lusit hypothesi, haud eadem, denuo.
Ut id quod illis tædio, uobis fiet
Iucunditati maximæ. Vos itaq; huic
Quotquot theatro adestis oro & obsecro,
Ut prorsus omnibus abdicatis fabulis,
Omniq; strepitu ac sibilo, nostri gregis
Aureis benignas præbeatis ludijs,
Ne fructu & utilitate uos priuemini,
Nostriq; inutilem laborem assumpserint.
Inutilem arbitramur utiq;, dum uacat
Attentione, labore parta oratio.
Si identidem uos nil quoq; adinaduertitis,
Domum profecto hinc absq; fruge redibitis.
Quiescite itaq; adeste cum silentio,
Musisq; candidis faucte candidi,
Post horulam unam aut alteram amittimini.

Actus primus. Scena prima.

Galenus. Petriscus. Liturgus.

Iambici trimetri.

Rest à Petrisco ludum adi scholasticum.
Quædam priusq; abibo huic mandauero,

Atq;

Atq; in macellum postea ablegauero, 60
Petr. Quonam pater proficisceris? num uesperis
Rediturus? Gal. id refert tua prorsus nihil,
Tu rectè ad ludum ultro litterarium,
Didascaloq; nuncia me iam adfore,
Ad cœnam enim mihi hoc die inuitandus est, 65
Cauc deprehendam abesse te cum uenero.
Petr. Non deprehendes, unde oritur hæc tibi
De me pater suspectio? Gal. pareto, abi.
Liturge ades dum, ut quæ uolo & tibi imperem.
Lit. Præsto est Liturgus here, quid exequi iubes? 70
Gal. sta paululum dum abeat, putas ne uerâ sunt
Quæ intus mihi de filio suggesteris?
Lit. Pol. egre & illibenter here gnatum tuum
Insimulo quouis crimine, ut quem post tua
Fors fata habebis herum alterum, uerunt amen 75
Cum deceat esse plus patri quàm filio
Seruum fidelem, quod ego iam plus septies
Et deprehenderam haud data opera, & uideram,
Celare te non debui. Gal. probus es, & ego
Cum tempus exiget. Lit. morare aliquantulum 80
Nam præter oua, butyrumq; & caseum,
(Quod hæctenus filii) & pecuniam extulit.
Gal. Pecuniam? Lit. subinde uidi. Gal. ut potuerit?
Aut si uidebas quin uetabas? Lit. scilicet,

87 *Audaculus procaxq; per me desinat,
Suum mihi crimen potius impingeret.*

*Gal. Sed qui potuit (inquam) mihi argentum adis-
mere.*

Artissimis quod obseratur scrinijs?

*Lit. Nihil scrinijs (quod adhuc sciam) haecenus
eruit,*

90 *Verum latenter introit cellam frequens,*

In qua tuis cum debitoribus soles

Subducere ratiunculam, & quod inuenit:

Audetq; surripit. Gal. quid audio? Lit. quod est

Res ipsa, uidi aliquando, quod duo aut tria

95 *Sestertia illinc clanculo subduxerit,*

Ex his quid actum, quid futurum conijce.

Comperta bis uolunt patrata septies,

Partesq; edens tandem canis corium uorat.

Gal. Probe mones, ipsamq; rem quam suggeris

100 *Dum tacitus expendo, intuor uerissimam,*

Putaueram profecto me in ratione uel

Dati uel accepti frequenter decipi,

Ast imposuit (ut iam liquet) mihi filius.

Lit. Sunt cum quibus solet interim uersarier

105 *Nequissimi, uerum mihi non cogniti,*

Quos ipse dum uoles facile uenaberis.

Gal. Sat est, cape hos solidos duos, abi ocyus

Recta

Recta in macellum, et ut placuit uxori, eme
Quaeque optima pro uespere conuiuio.
Ego filium digne priusquam rus eam
Iubebo castigari, didascalum
Quoque ad epulas uocauero. Lit. fosses redi.
Gal. Cura omnia approbe exigas. Lit. curauero.

Actus Primus. Scena secunda.

Galenus. Didascalus. Discipuli quatuor.

Mortalium iocunditas quam turbida,
Quam uana, quamque amara sit, praesertim
ijs

Qui coniugem rixosam habent et liberos,
Experior in me maxime. Sed ecceum adest
Quem conuenire gestio Didascalus.
Stipatus auditoribus. Did. uti dixeram,
Alacriter (si occurrerint) prehendite.
Nequissimos, ne terre amini impetu
Minisque eorum, ne ue terga uertite. Disc.
Haud quaquam enim praceptor haud quaquam.

Did. quis hic

Qui concito nobis gradu sit obuius?
Disc. Galenus est pater Petrisci, te petit.
Gal. Salue magister erudite. Did. identidem

A S Salue

Salve Galene. Gal. quò hunc gregem extra septa
agis?

Didas. Belle quidem tu, ut lepidus & facetus es.

Sed quid Galene ouicula tua creberrime

130 Ab ouilibus se subtrahit? Gal. quid? subtrahit?

Did. Subducit. Gal. atque id crebrius? Didas. cre-
berrime,

Fultusq; semper testimonio tuo

Et syngrapho. Gal. quo syngrapho? Did. tuo
equidem

Chirographo. Gal. id est autographon nõ syngra-
phum

135 Meum, neq; intra mensem & unum aut alterum

Chirographum dedi. scio equidem quid doli

In syngrapho latet, patris dum syngraphus

Autographus fit filio. Did. utinam & omnibus

Istuc parentibus semel persuadeas.

140 Eapte sunt profecto pueri industria,

Vt scripta scriptis affigurent proxime.

Nobis quoq; illudant, sibiq; maxime.

Atqui omnibus mens neq; eadem, neq; ratio,

Nimisq; amant suos parentes liberos

145 Gal. Ita est, parum secede mecum hac, obsecro.

Est nanq; quod secretius tibi in sinum

Fundam. Did. Libens facesso, duc me quolibet,

Paucis

*Paucis tamen (quod alia festinem) modo
Loquendum erit. Sunt namq; qui prepropere se
Ferule meæ subduxerint, nisi caute eos.
Mox anteuortero, quemadmodum accinctum ui-*
des.

*Gale. Video, sed audi me tribus modo uerbulis.
Did.*

*Audio. Gale. Petrus in schola est? Did. est in
schola.*

*Gal. Ideo obsecro te quàm potissimum maxime, ut
Ad sanguinis suffusionem usq; flagris
Cedatur acrioribus, priusquàm eas.*

*Ne si quid interim (ut est sagax) ei per hos
Suboleuerit, meditetur aut sugam, aut suam
Matrem subornet lachrymula, ut se liberet.*

*Did. At unde castigauero? nam cedere
Palam omnibus causa latente haud congruit.*

*Gal. Heu causa talis est, ut & tandem mihi
Mala pertimescam, & filio. Præter dolos,
Mendaciumq; que & ipse crebro expertus es,
Præterq; furta casei atq; butyri.*

*Præterq; furta carniū atq; piscium,
Etiam subinde sustulit pecuniam. Did. hui.*

*Gal. Quapropter obsecro tuam prudentiam,
Ut corrigatur ocys, dum foris ero,*

Mecūms

- 170 Mecumq; cœnaturus ad sis uestperi.
 Did. Referenda gratia est, libensq; quod rogas
 Prius exequar. Gal. quod atq; dictum oportuit,
 Venare quonam transulit. Did. rimabimur.
 Quantum negocium parentibus suis
 175 Plerunq; liberi ingerunt. Disc. Didascalus
 Redit. Petrus absq; controuersia
 Cædendus est, non absq; causa enim pater
 Scueritatem præsebat pectoris.
 Did. Silete. sequimini, mihi exequenda sunt
 180 Alia priusquam abiuro. Disc. quid dixeram?
 Di. Cædendus est puer absq; controuersia,
 Quod cum Cabiſco fuit ei conuiuium.

Actus primi scena tertia.

Didascalus, Petrus. Discipuli quatuor:

Proferte flagra Clauiger. Petrusce ades.

Petrus. Quid uult? Didas. ades, paucis loqui
 tecum uolo

185 Pet. Adest Petrus, ecquid in me criminis?

Did. Tu solue subligaculum, parentur ij

Quoq; qui futuri sunt mihi adiutorio.

Pet. Qui cædar omnino innocens? Didas. tum in
 nocens?

Tu

Tu præter oua, caseum, & alia plurima,
Quæ sustulisti ex ædibus creberrime,
Neutiq̃ pepercisti patris peculio,
Et innocens? Pet. id nemo mihi probauerit,
Neq; mater unquam tale de me dixerit,
Quam huc aduocatam oportuit (si mecum agas
Iuste) priusquam cæderer. uel testibus
Probato, quod falso astruis. Did. quod ex tuo
Parente didici, non potero non credere.
Pet. Vernaculi mendacibus credit pater
Instinctibus. nego, ni probetur testibus.
Did. Nos iudicis testisq; fungimur loco.
Tu cæditor. Vos tendite ac dissoluite.
Pet. Heu. Didasca. uiuam ad usque cutem, uidebo si
queant
Hæc flagra testem accersere, protendite,
Tenete fortiter Pet. innocentem cæditis.
Proh Iuppiter quid patior? O deum fidem, O
Præceptor, o præceptor. Didasca. es adhuc inno-
cens? Pet.
Haud quaquam. Did. adhuc testes ne? Pet. testis
ipse sum,
Ego ipse sum furti omnium. O. Did. at quò elata
sunt?
Pet. Cabisco & alteri Stypisco tradidi, O.
Did.

Did. Digni profecto quibus ferantur plura.

Quid reddidere? Pet. Furta præter sua nihil.

Miserere sat cæso, O. Did. patrabis amodo?

Pet. Numquid patrauerō. Did. amodo te corriges?

Pet. Correxero correxero, miserescito.

Did. Surgat. sedete, in classe quisque propria.

Caue Petrisce, ne quid ultra exaudiam.

Pet. Memincro dum tempus finet. Did. quid murmurat.

Nequam? Pet. nihil. Did. nequissimum ingenium istud est,

Caue. Disci. Fugit præceptor, excurrit schola.

Vin' huc reduci? Did. hem, currat in malam crucem.

Pet. Vah sordide ac pedunculose Didascæle,

Memincro dum queam. Dis. minatur, obstrepit.

Lapidesque mittit, uin' citiprehendimus?

Did. Nolite filij, suo se tempore

Ipseprehenderit, ipse irritauerit.

Vos expedite ad alia que proposueram.

— Vbi paululum quieuerim concessero.

Disc. En expediti te foris morabimur.

Vtiam Petrisceus ululat ante ædes suas:

Matrem illico uidebimus procedere. Pet. heu

Mater mea, obsecro pidi foras. Dis. opus ingredi.

Actus

Actus Primus. Scena quarta.

Myfandra. Petrifcus.

Quos eiulatus audio pro his ædibus?
Quis lachrymat? tum' mi Petrifce lachrymas?

Pet. Ego lachrymo mater. Myfan. Fatere quid accidit,

Num cæsus es? Pet. grauiſſime ô mater flagris

Accerrimis. My. quid feceras? Pet. prorfus nihil,

In innocentem enim hoc modo bacchatus eſt

Didafcalus, uide ut cutis mea lacera eſt,

Vt membra liuent, ut rubenti ſanguine

Infecta ueſtimenta ſunt. My. Papæ quid hoc

Mali? perinde ac in latronem ſeuijt.

Pet. Id diceres, ſi me uideres diſtrahi.

Myfan. Mitte hæc. quid inquam feceras? Petrif.
nihil quidem

Commiferam, uerum pater meus prius

Quàm abiret, accuſauerat me criminis.

My. Pater tuus te criminis? de quo ob ſecro?

Quæ adulteria, quæ ſupra, quæ ue furta ſic

In te acriter punita ſunt? unde arguit?

Pet. Dicere uereor, et ſi innocens, furti arguit,

Me

250

Me mala, pyra, ficus, nucesq; dixerat

Sed & oua saepe sustulisse ex aedibus.

My. O animos truces Didascoli, minutula haec

Delicta castiganda erant tam seuitere?

Quenam (malum) dementia & patrem tuum

255

Eo impulit, uti te iuberet propter haec

Tam atrociter laniarier, lacerarier,

Etiam si ea ipsa admisseris? Pet. Pol ne utiquam

Mater, Liturgus haec patri falso omnia

Suggererat, pluribus at ipse obnoxius.

260

Myf. Liturgus haec? Me castor hic uesaniae

Suae dabit poenas, sategero quoq;

Vt neuter impunitus istuc egerit.

Mecum Petrisce mi domum ingredi, ut tibi

Calido incubantem lectulo permollia

265

Fomenta & unguina adhibeam. Pet. mater praeci.

Chorus scholasticorum.

Iambico dimetro.

Amor parentis in suos

Sit temperatus liberos,

Ne moribus petulantium

Conniueat, sed arguat.

270

Si indulgeat laesiuia,

Parcatq; lentis uirgulis

Proteruientes senserit,
Neciq; uix subduxerit.

Lucretio gnatus cruci
Cum adduceretur ab osculo
Nasum momordit, paruulo
Quia fuerat indulgentior.

Quid necuit Heli ac liberos
Vna die, nisi blandior
Correptio, & remissior
Impuberum educatio?

Quin Dauid Ammon passus est
Cesum ense fratris Abessaloni,
Quòd non sororium ob stuprum
Redarguit clementior.

Actus Secundus.

Scena Prima.

Iambici trimetri.

Philochrysum sola.

Bellum diurnum plus timent mei amiculi
Duo cum Didascalo in schola, q̄ singuli

B Noctur*

Nocturna mecum praelia in thalamo aggredi.
Et ob hoc meam hanc operam locabo tantò eis
290 Lubentius, quantò obsequi malunt mihi in
Complexibus, quàm in lectione Didascalò.
Videbo et explorabo, ne didascalus
Fortassis inconsideratos opprimat.
295 Pape, ipse adest repente subdolus, suis
Stipatus (ut solet) undiq; auditoribus.
Quid factopus? intrò recurrendum ocyus,
Et indicandum amasijs, si quo modo
Præsentibus malis queant occurrere.
Neq; fugiendi neq; latendi hic est locus.

Actus Secundus. scena secunda.

Didascalus cum quatuor discipulis.

Cabiscus, Stypiscus, Philochrysum

300 **V**T dixeram prius, prehendite alacriter
(Si occurrerint) nequissimos, ne aut impetu
aut

Minis eorum terga uertite. Disc. neutiquàm

Did. Pulsabo ad ostium. Recludite has fores.

Phil. Quis pulsat ostium meum? Cabif. præceptor
est.

Didaf.

Di. Recludite. Sty. haud recludimus. quin te magis
Tuosq; disturbamus ædibus, nisi
Sponte recedas. Did. Aperito tu mulier fores,
Nequando iure consulatus te arguat. Disc.
Præceptor in te lotium. Sty. habet. Phi. tum' fordi
de hoc

Meum relinques ostium? Sty. Cabisce ades,
Tu saxa coctilesq; lapides suffice,
Philochrysum tu profer huc plus lotij,
Facile hunc Aristarchum ædibus repulerimus,
Pedunculose, for' iide, ac phanatice.
Nondum recedis ab ædibus? Disc. Petre ruunt.
Præceptor effuge. Did. irrita hæc industria est,
Captanda consilia altera. Heus tu Clauiger,
Accede consulem, roga mittat duos
Lorarios, qui corrigendos exigant.
Curre, hoc loco uel in schola morabimur.
Dis. Factum puta. curro, reuertor, hic resisto. —
Cab. Ut iners & ignauus modò astat turpiter. —
Abi cruenta, haud amodo cæsurus es.
Did. Sin' ego cecidero, cædet ipse carnifex.
Vetus est parcæmia, Sin patrem tuum audias,
Post uitricum auditurus es. Quid filij,
Quid mihi rebelles improbe auersamini,
Præter meam eruditionem, quicquid est

Et honestum, & æquum, & utile, et pium? an nihil
330 Vos pudeat horum? an non dii ulciscantur hæc?
Similes ne uestri cernitis passim cruci
Gladió ue adactos emori infœliciter?
Descendite heus descendite, ut peiora non
Patiamini. Sty. Quas tu cruces, quosq; gladios
335 Nobis paras uanissime? hinc si non abis,
Saxis tuo illis cerebro hanc plateam
Tuo cruore purpurabo. Abito dum
Dis. Hem saxa mittitis in Didascalum impijs?
Saxá ne remittimus? Did. tacete, quiescite.
340 Præstat tacendo iniuriam mihi fugere,
Quàm multa respondendo uincere. expedit
Redire dum Lorarij ueniant: quia
Cum stulto inire prælium stultissimum est.
Eamus, ante ludum adest muliercula,
345 Quæ me expetit conuētū, ut autumo. Dis. refuge,
Mater Petrisci ea est. Did. noua ea contentio est,
Vos introite. -----

Actus Secundus.

Scena Tertia.

Mysandra. Didascalus. Petriscus.

Sordi.

----- **S**ordide plagoseq;
 Didascale, ut qd in meū hūc sic filiū
 Crudeliter grassatus es? Non sic feræ
 Trux carnifex, non sic feræ à uenaticis
 Canibus solent lacerari, ut hic tenerrimus
 Laniatus est. Did. file parum muliercula.
 Mys. Egon tibi filebo pestis? egon tibi
 Silebo? uix me contineo quin in tuos
 Manibus capillos euolem. Did. quis te malus
 Genius agitat muliercula? an nulla ratio
 Tibi reliqua est? quo fine tandem filium
 Tuum in hanc scholam mihi tradidisti? nunquid ut
 Post scelera postq; flagitia impunita sit
 Nequitia, peniculoue uulpis uapulet?
 Nonne erudiri uolueras cum adduceres,
 Et pro sceleribus corrigi? eruditio haud
 (Ut is uel inuitus fatetur) defuit,
 Cur ergo uis sola absit huic correctio?
 Pluris facis doctrina & eloquentia,
 Quàm moribus pulcherrimis fore præditum?
 Mys. Non uitia corrigi, sed ouiculam ueto
 Innoxiam excoriariet. Fera bestia
 Heccime tua est correctio? iam didicimus
 Quæ sepenumero audiuius, quonam hætenus
 Pacto usus es nostris tyranne liberis.

Probis factos parentibus & innoxios

Sinamus ita cædi, trahi, mactarier?

Did. Innoxium uocas, qui adhesit noxijs?

370 Qui rem tuam domesticam furto abstulit,

In gancumq; transtulit? qui in fornice

Latens uagabundus ue sepe schola absuit?

Pet. Mentire singula, ego ne mater patiar hæc?

Did. An mentior, qui à patre partim istæc tuo,

380 Partim ab alijs uera didici, partim quoq;

Mihi ipse fassus es? Pet. ego fassus sum tibi?

Mentiris ædepol. Did. At hic grex testis est.

Mys. Fors uerbere extorsisti ut aliqua diceret,

Et quid, si (ut assucere pueri) uel pyra,

390 Vel mala, uel ficus, uel his simile abstulit?

Did. Adde oua, carnes, caseum, & pecuniam.

Pet. Mentitur impudens. Did. uel ego uel tutemet.

Mys. Quid audio? Tamillus hic puer audeat

Vel istiusmodi uel obolum attingere?

400 Did. Et felium catuli subinde lebetibus

Carnem extrahunt. Mihi crede mulier, si sinas

Adolescere hoc pacto tuum puellulum,

Vereor cruci ne tandem adultum nutrias.

Mys. Quas tu mihi obtrudis cruces homo omnium

410 Deterime? ego ne filium meum crucis? Pet. Hem,

Egone crucis cedamus. Mys. Impudens caput.

Did.

Did. Te contine mulier, alioqui ad consulem
Duci iubebo, adsunt enim Lorarij. Pet. hui,
Cedamus hinc mater, ualeat. Mysan. haud ficta
men.

Actus Secundus. Scena quarta.

Lorarij duo. Didascalus. Discipuli duo.

Polymathes, & Philomathes.

Versus tetrametri seu octonarij

A Bi domum impudens, bonosq; desine inces- 400
sere uiros

Conutijs, si non uelis (ut merita) cras traducier.

Salue magister. Did. uosq; aucte probi uiri. Lora.

τοῦ λυγκέος

ὄξύτερος εἶ. Did. quid ita? Lor. quia probitatem in
esse perspicias

Vtriq; nostrum, quam hactenus quidem utriq; nul-
lus credidit.

Did. Facete. Lora. erat cum muliere mala (ut ui- 405
deo) tibi contentio

Di. Nec id infrequēs ludi magistris, quis profecto

B 4 miser

miserrima est

Conditio. Lor. lites redimeres has, vulpiumq; cederes

Peniculis: Extra iocum: quid aduocasti nos duos?

Nostra indiges opera? an rebelles quos oportet corrigi,

410

Sese erigunt? Did. Audite me, meretricula in uicinia est,

Cui se applicant duo ex scholasticis meis nequissimi,

Quos corrigendos dum uolebam adducere, obdito ostio

Misis lapidibus propulerunt de super. quapropter

Opus mihi uestra est ope & prudentia, sed maxime

415
Autoritate publica. Lor. Iuuabimus pro uiribus.

Præcede, duc nos ad locum certaminis, quia pugiles

Tuos uidere perlibet, cum quibus oportet congregari.

Did. Eamus. Dis. An concedimus? Did. manete, præstolamini.

Poly. Vah. natibus immo tergoribus illis, quibus
tot

tot uerbera

Immoritur horreo memorans. Tu clauiger uir
gas para,

Pulsant domum. Phi. nostri silent. Poly. introq; rü
punt uiribus

Phi. En alter exilit, tenet magister, alterum extra
hant.

Sequitur meretrix ciulans. Poly. fortasse cæsa sus
sibus.

Viden' ut manu auersa retunditur? Phi. uideo uice
saiij.

Pol. O utinam & ipsam huc pertrahant, dissaiian
dam mastige.

Phi. En iam reuincti fumibus, ducuntur haud secus
ac solent

Fures phylacæ adducier. Poly. spectaculum lepi
disimum.

Iam quicquid irrogauerint probri aut doli multa
bitur.

Verum quia adsunt proximi, cedamus intro. Ph.
ita censeo.

Actus Secundus. Scæna quinta.

Lorarij duo. Didascalus. Cabiscus. Stypiscus.

B S Hos

HOs hactenus nostros recipe magister, &
 scholastico

Ex more corrige. alterum seruabimus, dum tu al-
 terum

Cæderis, nequid tumultus interim in schola ex-
 citet.

Didas. Solue. An Cabisce non foret modo hone-
 stius, me audito ad has

Spontaneum uenisse plagas, q̄ per hos turpissime

435 Trahi ministros publicos, & hanc mouere tragœ-
 diam?

Cab. Cædes modo? at non amodo. Did. faxit deus,
 uerum caue

Ne postea te cædat atrox carnifex, quod est meum

Nûc exequar. Lo. quo priuilegio secūdus uapulas?

An te superior ille nequitia, prior quòd uapulat?

440 Sty. Ridete nunc, fortassis olim non adeo ridebi-
 tis.

Lora. Cessent minæ, numerâ Stypisce quot nam
 cottabos

Socius ferat, perferre cum te totidem oporteat.

Sty. truces

Vos glutiant, uorent lemures, & ater tartarus,

Me uos quoq; enecabitis? retaliabo si queam.

445 Lora. Probe salutat nos, habenda gratia est, his

um

uinculis

Soluatur, atq; uesibus spolietur, ut eò alacrior ad
Pugnã fiet, nostroq; munere hoc modo expeditius
Fungamur. Sty. hui, lorarij me solucrunt? Lor a. Lo

rarij

Possunt ligare & soluere, huc profer lacertos, ne
simul

Cũ Sofia Plautino & ante cottabos pugnos edas,
Atq; colaphos. Probus est, soluto cingulo tunicam
abstrahes,

Thoraca laxa, ut uiuam ad usq; cutem facile Di-
dascal.

Indusium mox auferat. Sty. Die spiteruos perduat.
Lor. Redit Didascalus, ut salutes ratio & ordo po-
stulat.

Vocatum ad ulmeum modo accubare faciet fercus
lum.

Did. Eho. altero hic festiuior, qui se apparauit præ-
lio.

Lor. Nos antagonisten nouum tibi ante prepara-
uimus.

Præter tua unguina nil fere desideratur ampli-
us.

Propter minas lingueq; uirulentiam, nostram hanc
ei

Operam

Operam locauimus. Did. probe actum. & hunc
athletam inuinxero.

Ades scelestè. Nonne magè decebat auscultare mi-
hi,

Quàm hoc scemate exemplisq; pessimis palam tra-
ducierè

Sty. Traducitis, traduxeroq; uos, fuit si occasio.

L. Abi, data è nobis prius ià occasio hæc, uideto ne
Etiam secundo detur, & pœniteat impudèntiæ.

Quid tu fugis post uerbera? stultam facis rem, si
quidem

Licisset has plagas fuga euasisse, prudentissimum
Profecto iudicarem: at ubi iam casus es, quorsum
fuga?

— Numerà sodalis cottabos, animosq; mœstos expli-
ca.

Cab. Explicuero mox Baccho, dapibus, & puellis
candidis.

Lor. Eho puer, tu Veneri, Iaccho, epulationibus
uaces?

Ca. Vobis quoq; inuitis. Lor. & unde tibi pecu-
niæ? Ca. & quid ad

Vos attinet? Lor. Iam adest sodalis. Cab. commo-
dum. Lor. sequitur quoq;

Præceptor. Ca. ad coruos, neq; amodo mihi præ-
ceptor

ceptor est.

Valedicimus palam tibiq; literisq; & ludo huic
Sty. Valedicimus, meminimusq; olim, ubi fuerit
occafio.

Did. Abite, abite uel ad crucem, dam neq; suauibus
quidem

Neq; asperis corrigimini. Cab. uah sordide. Sty.
uah carnifex.

Lor. Valeant magister hi improbi. Did. caueant
sibi: quod muneris

Mei fuit subiui, habeoq; gratiam uobis uiri

Fortissimi, mecumq; adeste in prandio. Lo. placet.
iterum

Illi ad suam rediere prostibulum. Did. doleo, uos
sequimini:

Crepit ostium in uicinia, uitanda turba, sequimini.

Actus Secundus. Scena sexta.

Myfandra. Petrifcus.

Versus septenarij.

Vir abest, Liturgus abest, familia abest, uas
cant platea,

Vacantq;

485 / Vacantq; uicinæ domus, quid sola ego obtuebor
Deses parietes? ferix ne publica? Petrisce,
Ades, (est enim quod filio mandem, priusquæ ma
bibo ad

Philaniam atq; Euodiam) heus prodis ne? quid mo
raris?

Pet. Matercla præsto sum, quid est quod mea ope
ra curatū

490 - Voles? Mysan. cape has clauēs, domum dum redi
ero curato

Pet. Curabo. Mys. adibo proximum ænopolion ad
amicas,

Veluti spopondi. Si pater uel si Liturgus ueniat,
Tu traditis his clauibus me accersere, modo reqrāt.
Pe. Faceſso. uerū ad ludū ut exca statim necesse est.

495 Mys. Vbi feceris quæ iusserim dimisero, quocunq;
Libuerit ibis, interim claudenda claudito, atq;
Siqua aperienda apert. Caue nequid domesticarum
Mi gnate rerum pessum eat. Pet. matercula id ca
uebo.

500 Euax mihi omnia credidit mater mea his collatis
Mibi clauibus. Iam intra Petrisce ad quaslibet pa
rentum

Opes, reclude matris abdita scrinia, ut pigmenta

¶

Piper

Piper eximas, aperi patris thesaurum, ut inde ar-
genti,

Quantum citra notam audeas, tollas, adi securus
Nam solus es sine arbitris, foribusq; pessulum ob-
de,

Nequando callidus Liturgus opprimat te incaus-
tum.

C H O R V S

uer su dimetro.

Quanquam probi infestos sibi
Semper tulerunt improbos,

Tamen fuerunt ante nos

Fœliciora tempora.

Iam ridet auditor suum

Didascalum, puer senem,

Sanctum prophanus, impius

Pium, parentem filius

Iuratio, deuotio,

Obscœnitas, lasciuia,

Furtum, dolus, procacitas,

Pucros cum ephebis occupant.

Mores parentum lubrici,

Amplectitur quos puerulus,

Nimia quoq; indulgentia,

Causa

Causa atq; fomes omnium est.

His itaq; non me debimur,
Nisi tum parentum, tum boni
Didascali uita integra, &
Correptione acerrima.

Stulticia si ligata sit
(Schlomonis ex sententia)
In corde pueri, uirgula
Seucriore fugabitur.

Nam uirgula dum ceditur,
Non corpus ipsum occiditur,
Sed liberatur ignibus
Casi anima horrendis tartari.

Quamuis enim impossibile sit
Corrigere, quem deus oderit,
Cedendus est tamen impius,
Quo habeant timorem ceteri.

Actus Tertius. Scena Prima.

Liturgus. Petrus. Septenarius.

Dutius moratus est me lanius, ut dii omnes
Morentur ipsum in distrahendis carnibus
uicissim.

Quod

Quod commodum sibi sedulo inuestigat, at quid as
lijs

Incommodet, perpedit ipse neququam. Nā certo
Est certius, si uerba euadam, heri mihi male
dicta

Mox ingeret, magne infidelitatis insimulabit.

Herus modestus est, herus tranquillus est, contra
illa

Nil immodestius, inquietius, impudentius ue,
Iam plena compita sunt. in ore est omnium pro
cacis

Malicia foeminae, qua in optimum uirum insaniuit,
Pro pestilente filio, dignissimeq; caeso.

Pet. Si ipsam mihi teneam catenis ferreis fortis
nam in

Neruo ligatam, non queam extorquere commoda
tanta,

Quanta ultro iam est largita. Piper, Zaccaro atq;
que cinnamo

Hanc manicam & intimos sinus tunica repleui. ac
aurum

Suffarcinabo peplo inuolutum in subligaculo, ne
Si fors sit explorata, me crumena furti accuset.

Ex mille nummis quindecim uix abstuli, sed totos
Rutilos & aureos. Pater non deprehendet. quod si

C Deprens

Deprederit, tempus docebit, quid reus prætex
am,

Et commodum. nam adest Liturgus, autor huius
furti

Futurus, ubi res postulauerit, has eidem clauas

Tradam, atq; abibo, sodalibusq; cuncta mox par
tabor.

Quid ades Liturge. quid inquam ades serius, ubi,
transiuit

Ferme hora prandij Lit. quod haud possem citius
adipisci hæc,

Que uoluerat matercula tua, cuniculos, perdices,
Capum, anferem, ueruecis armum. & his similia.

Vbi est heras Pet. abiit cum familia, iussit & tibi
clauas

Has traderem. nam lectionum tempus est, ludum a
deo.

Lit. Da, uade, ne pater domi foris ue teprehēdat,
Pet. uado. bene est, quod omnia euenere fortunate.

Hui,
Veh mihi, redit pater, ni fallat oculus. Ipsus

Est. aliquid ut me hoc explicem pauore comminif
car.

Adueniat, est quod facile persuadebo: obit commen
tum.

Actus

Actus Tertius. Scæna Secunda.

Trimetri.

Galenus, Petriscus, Mysandra,

Vbi sunt libri Petrisce? quin scholas adis?
Pe.

Sub uestibus pater. Gal. explica, ne (quemadmo-
dum

Edoctus es) furtum rei domesticæ

Suffarcinaueris. Pet. En pater mi codices.

Mys. Plus satis in uno exhauriendo congio

Morata sum, quod non uenirent, quæ tamen

Dudum mihi sponponderant. Nunc tempus est

Parare uesteri, quæ edenda sunt. Quid hoc?

Eho, redit Chrysippus hic solito prius,

Rursumq; uexandum Petriscon excipit,

Scrutatur, atq; territat. Quid hoc (malum)

Dementia? Si impune puerum læserit,

Mysandra non uocabor. Haud me deditus

Exanimi uidet, morabor in ostio,

Vt candide excipiam uireni uerbere.

Gal. Esto, sed hac iter ad scholam? Pet. non est pa-
ter:

Verum ad meam materculam (uti præceperat)

Vocandæ eo. Gal. quo mater abiit? Pet. in forū

C 2 Pater,

500 Pater, quo emat quod erit necesse uesperis.
Gal. Abi, caue mendacij ne te arguam.
Pet. Succesit hoc. iam adibo praefectos meos:
Vbi matri adesse patrem atq; seruum dixerō.

Actus Tertius. Scena Tertia.

Galenus. Mysandra.

195 **N**il mihi boni praesaga mens de filio
Promittit, una heu mater in culpa est, suam
Demens per indulgent iam quod funditus
Corrumpitur. Si obnitar illi, aut arguam,
Mox gliscit odium, & iurgium, & turbatio. Ad
Quid in ostio ipsa? profecto sunt quae non satis
600 Cessere ei ex sententia, pallori enim
Vultus rubor permistus istuc indicat,
Quid pestilentius uiro sit pacifico
Muliere mala? non aspides, non tigrides.
Mys. Impie, cruento, edax tuorum uiscerum,
605 Quid in meum gnatum tuos animos truces
Iam prodidisti, ut instar pecudis redeat huc
Laniatus? An paterna mens tam dura sit,
Vt filium suum adeo discerpi uelit,
Te praeter unum in beluam mutabilem?

Gal.

Gal. Vxor tuis moderare paulum affectibus, 610
Sermonibusq; breuibus aurem accomoda,
Scis cur puer percussus est? quid fecerit?
Non pro leuiculis aut minusculis (quod &
Fortassis arbitraris) his affectus est
Plagis, sed ob mendacia, ob furta, ob mala 610
Furum sodalitia, quibus cum in ganeo
Versarier didicit, scholasq; omittere,
Ea propter istunc (ut decebat) ulmeis
Cædi flagris, non unguis discerpier
Mandaueram. Id crudelitatis arguis, 620
Id impium, id uel beluinum iudicas,
Si ob scelera sua puer parenti uapulet?
Non hoc sacris iussum & prophanis legibus?
Non æquum, honestum, & patriæ assuetudinis?
Quin te mage ausim criminum caput omnium 625
Contendere, utpote que tua indulgentia
Pueri indolem alioqui bonam corrueris.
Mys. Mentiris istæc omnia insulsum caput.
Num annos puer uix quatuordecim habens, tibi
Scortabitur, furabitur, bacchabitur? 630
Egône eidem omnis mali dedi originem?
Hem tibi caput stolidissimum. Sic disce, sic
Disce obloqui mendaciter mihi impudens
Nugator, infontemq; cedere filium.

630

Gal. Prima hæc feram mea uxor abs te uerbera,
Verum secunda si feram iam nescio.

Mys. Feres secunda & tertia, modo pergis hoc
Modo loqui. Gal. heu. Mys. ne fle miser. Gal. certe
miser.

640

Mys. Sic terge ocellos, atq; abi in malam crucem,
Nam senties peiora, si reuerteris.

Actus Tertius. Scena quarta.

Gnorymus. Galenus. Mysandra.

STrepiat domus uicina turba aut iurgio,
Videbo quid fiet. Galenus astat hic
Præ foribus. Heus uicine, quid faciem fricas?

Quid lippiumt oculi? quid ægri passus es?

645

Gal. Fumosa domus est, & oculis meis nihil

Fumo molestius. adeoq; cum mea

Vxorcula iurgatus exeo. propulit

Fumusq;. Gno. quid fumus? cū & ipse annos decē

Habitaerim hanc domum, nec unquam (quod sciam)

650

Fumo molestiam passus sim. Gal. sic est. uide.

Gno. Videbo. ubi hic fumus? Mys. secundo ades im
pudens?

*Peras secundo oportet. Hem tibi. Gno. malū. Gal.
habet.*

*Mys. Tun' es? uirum putabam. abi, quod habes
tene.*

Gal. Redit. quid est? fumos ne nondū expertus es?

*Gno. Haud miror equidem, quod modo hac fumo-
sa sit,*

Cum extra focum ligno ardeant uirentia.

Cuius domus tali rogo haud fumosa sit?

Cuius oculi fumo pari non lippiant?

Gal. Ha ha he, te & experirier fumos meos

Oportuit? Gno. Vicine, camus obsecro,

Et optimo uino serenemus oculos.

Mœroribus medeamur his Bromio sacro,

Letisq; poclis abluamus tristia.

Gal. Placet. Gno. quid age dic mi Galene, quid tibi

Cum illa negocij? Gal. audies. Gnatum meum,

Quod clanculo quædam domo abstulit, acribus

Cædi flagellis iusseram. Gno. meritò quidem.

Gal. Id uxor agrius ferens (quia filio

Indulget ultra quàm sat est) me primulum ex

Agro reuersum obiurgat impudentius,

Cum deinde totius mali ipsam dicerem

Fontem atq; originem, uirentem insaniens

Fustem meo illidit leuatum uertici.

Gno. Post tale tonitru hymbrem sequi necesse erat,

675 Sed sustines? Gal. non sustinerem Gnoryme,
Si mihi perinde placeat ac tranquillitas
Turbatio, primum hunc feram non alterum.

Gno. Dum animus quiescit coniugis secreto adi,
680 Expostula acriter cum ea de singulis,
Si lenitate flexeris, longe optimum.

Gal. Et hæc mea est sententia. Gno. hem cedamus
hæc,

Contraq; curas hauriamus congium.

C H O R V S

Iambico dimetro.

CReata sunt solatio
685 Baccho dicata munera,

In gaudiumq; danda sunt
Sumenda quoq; mœrentibus.

Sumenda sunt mœrentibus

Pro temperato gaudio,

Non regibus nec satrapis,

690 Ne iusta et equa negligant.

Si hostis greges abegerit,

Si cura mentem presserit,
Si uxor malis me affecerit,
Vinum bibendum porrige.

Dum mea Megera in me furit,
Dum blaeterat, dum perstrepat,
Dum illidit aulam uertici,
Vinum bibendum porrige.

Porrige bibendum largius
Vnum duos ue congios, 700
Ut mens dolore tabida
Per Liberum refloreat.

Dum flauet in calice merum,
Dum ue exiluerit poculo,
Caue modum ne excesseris, 700
Gule' ue nimis indulseris.

Nam blandius solet ingredi,
Ridentis instar pueruli,
At nisi modum seruaueris, 710
More aspidis momorderit.

Si biberis immoderatus
Quod gaudio creatum erat,
Iram, probrum, libidinem,
Simileis' ue pestes imbibes.

Cui ueh? cui querela? cui 710
Plage? cui discrimina?

Viro qui Iaccho deditus
Studet hauriendis poculis.

Mediocritatem igitur tene.

720 Ne plus minus'ue sumptferis,
Necessitas quàm postulat,
Extrema enim uitiosa sunt.

Actus quartus. Scena Prima.

Iambici senarij.

Petriscus. Cabiscus. Stypiscus.

725 **I**lla regressa, adibo praefectos meos,
Plane futurus luce clara acceptior.

Adeste socij. adeste amiculi, ostium
Referate quàm potestis hoc citissime.

Cabisc. Congerro salue. quid agitur? sana est
cutis?

Pet. O mi Cabisce, quot ictibus nates meas

Laniauerat Didascalus. Qui amabo dic

730 Vtriq; uestrum cum magistro conuenit?

Cab. Prorsus nihil. nam uenit huc uiolenter, ut

Nos in scholam perduceret, sed lapidibus

Abactus est. Misit ministros publicos,

Qui

Quibus resistere non ualentes, scutiter
Vincti sumus, tracti sumus, cæsi sumus
Tam immaniter Petrisce, ut hulcerosior
Nostrum utriusq; sit cutis, quam scabræ ouis,
Aut omnium qui in compitis slipem rogant.
Meis medentur clunibus Philochrysum, &
Socij Philargyrium. Pet. Suauis unctio.
Cab. Quid plura? uterq; scholis renunciauimus.
Pet. Et ego renunciauero, si cesserit.
Matercule ex sententia. Iam amiculi
Videte quâs me dotibus fortunula
Beauerit. Videte cinnama, zaccarum,
Piperq; plurima. Sty. per Aphroditen plurima.
Petr. Nondum omnia. Sty. hui, quid subligaculo eo
rues?
Per Herculem, pecuniam. Cab. pecuniam?
Sty. Pecuniæ (ita me Mercurius amet) satis.
Pet. uidete nunc. Sty. O Iuppiter, iam Cesare
Beatiore, aureos philippeos
Videmus ultra quindecim. Hæc poterunt putas,
Poterunt domi celarier? Pet. poterunt patri.
Sty. Si illi, sat est. Pet. hæc trado uobis largiter.
Cab. Et nos tibi utram uolueris amiculam
Nostram suauiter. Sty. pisce, nos quidem
Arguimur ignauissimi, si simile nil

Patro

760
Patrauerimus. Sty. Inſtitue, quod factum uoles,
Habebis uſq; me paratum ad omnia. Cab. heus
Amicula, Petriſcon introduce.
Traſtate comiter, fouete molliter,
Amate dulciter, dum obambulabimus.

Actus quartus. Scena Secunda.

Philochryſton. Philargyrium. Petriſcus.

765
Videon? Lepuſculum meum? paſſerculum
Meum? ades amatorcule ades, ecquid ſtas
foris?

770
Phila. Ducamus intro. Ingredere belle amicula,
Ingredere. quid uult erui femoralibus?

Pet. Primum omnium aſſerri iubete celeriter
Tres optimi muſti ſalerni congios,
Bellos agamus homunculos meæ animule:

775
En aureus philippeus. Philo. pulcherrimus.

Puella ades. primum introi, tum miſero.

Nam quiſpian in uico ſtrepit. ne forte non
Velis uiderier. Pet. ſequor, ſtrepitum audio.

Actus quartus. Scena Tertia.

Ruſticus. Cabifcus. Stypiſcus.

Pecus

PECUNIAM mihi tradidit uir urbicus.

Sed fraudulentum ut plurimum sunt urbici.

Et rustico imponunt, queant modo commode,

Idcirco (si sapiam) priusquam abiuro

Numeranda denuo est, & exploranda si

Sit iusti (ut inquit) ponderis, monetaq;

Si publica & probata sit. Locus aptus hic.

Cab. Fortuna iam fauet, uideo pecuniam.

Sty. Nihil interest inter uidere & habere? ubi?

Cab. Vbi? uides ne stupide stupidum rusticum

Nummos suos numerantem ad aedes proximas?

Sty. Video, sed an tibi numeret, non sat scio.

Cab. Numerat mihi & tibi si uelis. Sty. uolo aedes

pol.

Sed quo modo? Cab. docebo te breuissime.

Sty. Ausculto. Cab. iunge te uiro, atq; cominus

Affare blanditer. Inde & inter fabulas

Nummum subduce quemlibet, dein uiculum

Te in dexterum mox proripe. Sty. hem. Cab. sile pa-

rum,

Sequitur ocyus, sequenti reijce,

(Si sit necesse) posteaquam sat alijs

Abduxeris à nummulis. Sty. rem intelligo.

Cab. Tace, ego interim tota citus pecunia

Correpta, in hunc uicium sinistram fugero,

Vterq;

Vterq; facile plebis in frequentia
Latebimus. Nunc sine mora ipsum accedito.

Sty. Accedo. Faxit Mercurius, ut prospere hæc

800 Vtriq; cedat uafricies. Saluus sies

Probe uir. tun' es Portengius? Rust. non sum qui
dem

Portengius sed Spengius, quid hoc rogas?

Sty. Portengius Cocrengius' ue si fores,

Per te meis mandare possem amiculis,

801 Putásne iusti ponderis sit hic aureus?

Rust. Est. Cab. habet. Rust. ades, quò curris impro
be? heus redi.

Cabisc. Persequitur in uicum, relictis omni
bus.

Iam iam uices Cabisce, iam tuæ uices.

O Cræsi opes, Mideq; gaze amplissime.

810 Quàm multa fors fortuna mi semel aggeris.

Vt integram hanc pecunie summam simul

Nactam, absq; furto in pileo sic colligam.

Recurre iam Cabisce uiculum in alterum.

Moue tuos celeres pedes, ne uideat aut

811 Te deprehendat Rusticus, cum redierit.

Actus quartus. Scena quarta.

Rusticus. Philochrysum.

Phia

Versus tetrametri.

Ego ne miser? egone stultus? qui scolastico
uago

Credens, Philippum perdidit melius redire ad al
teros,

Ne simul & illum & hos. Ut omnia euoluta cō
spicor?

Heu me miserrimum. deest summarium peculium.

Basis senectutis meae, atq; post labores unicum

Vitae meae solatium. Quid restat heu mihi misero,

Nisi triste mendicabulum? O ciues miserrimi senis

Miserescite. Philo. heus mi uir, quid hoc clamores
ante hoc ostium?

Quid accidit? Rust. perij miser. Philo. quamobrē?
Rust.

Ego occidi uirum

Miserrimus. Philo. quid hoc? uirum occidisti? erat
consultior

Fuga tibi quam clamor. Rust. ego non occidi, at
occidi miser,

Mulier. quia ibi descenderam paulo prius, pecuniam
Mei laboris precia numeraturus, adueni perfidi

Me nil mali tum suspicantem duo scholastici (ut au-
tumo)

810 Quorum alter (ut blande locutus) mox Philip-
pum surpuit

Quem dum fugacem persequor, uenit alter ac to-
tam rapit

Vitæ meæ substantiam. Pet. Τεχραι καβισκου
δία

Rust. Quid ais puer? Pet. te inquam misellū. Rust.
nil profecto certius.

Sed quæ cit abas in tuo sermone peregrino, refer.

830 Quem tu mihi Cabisco? quid ridetis? Pet. οὐ νοῦ
σὺ πῶ.

Rust. Quis nam Stypos? num uestra id actum con-
scientiæ? quis hic

Stypos? Philo. Abi hinc Stypos, tuam ne nos pe-
cuniam exiges?

Abi hinc senex delire. nos scimus tuam pecuniam?
Pulsate, uerberate, trudite procul his ab ædibus.

840 Phila. Iaces senex delire? abi ocyus hinc uel ad cor-
uos, uel ad

Tuâ sterquiliniâ. An tuâ pecuniâ nos argues

Fures? Abit focors, et ut meruit luto scæde oblitus.

O quantâ lucra quantâ commoda opesq; mox uide-
bimus.

Rust.

Rust. Quid agam querarue? quo miser me uertam
opis modo gratia?

Si ad praesidem confugero, argentum deest, quo
iudicis

Animum in meam sententiam flectere queam: uada
tamen,

Si fors meam sortem misertus adiuuet. Quam ue-
ra sunt

Quae dicta sunt prouerbio: Abit in calamitosum
illuso.

Philo. Te subtrahas Petrisce oportet, nam pater
cum Gnorimo

Redit ebrius domum, amiculos morabimur nos se-
dulo

Actus quartus. Scena quinta.

Galcus. Gnorimus. Septenarij.

Quid nunc futurum Gnorime? an domum in-
trogressus iterum,

Vxoris infelix caput uerberibus obiectabo?

Malim profecto uiro cum fortissimo pugnare,

(Necesse si sit) cominus, quam in mulierem ri-
xari.

D Gno.

Gno. Non ibis hac hora, audies me, uesperum cum
instabit

Cœna, et uocandi iam hospites, stabis meis pro fo
ribus,

Videbis ultro te uocauerit. Nec alio pacto

Malam mulierem rectius molliore quàm con
temptu

Poteris. Gal. Id usque experior, obsequar tibi. Gn.
prudenter

Facis, docebo te quoque intus pluria. Gal. I sequor
te,

Ignoro quos utrinque risus audiam obstrepentes
Malo fugere diœteria irridentium, quàm uerbis
Reuincere.

Actus quartus.

Scena Sexta

Philochrysum, Philargyrium.

Cabiscus. Stypiscus.

EUge adsunt amicali. Petrisce caucto
Ne prodeas, nondum pater propri
am domum introiuit.

Cab. Cur nam sequenti (ut iusseram) numisma

non reddebas?

Sty. Reijcerem egone Philippeum tam splendidus
nequaquam.

Cab. Si redderes, minus foret periculi, tibi pri-
mum,

Quia unde te accusaret haud haberet praesidi, at
qui

Me (ut suspicor) non uiderat. Sty. me accuset, ob-
trudatque;

Me praesidi melius tenere quam abicere Philippum.
Eccas amulas fore obseruant, mora nulla ne sit
Nobis reuertentibus. Phil. adeste cito, mora in peri-
clost

Cab. Quid nunc? ut estis timida, ut estis scrupulo-
se. mente

Amate oportet esse libera. Phi. profecto oportet.
Fortuna ut arrisit? fuit secunda? Cab. nunquam melior.

Craesi adfero ingentes opes. Philo. dic serio Cabis-
ce,

Nunquam Rusticum expilastis? Ca. he, quod rusticum? pol nuge,

Quid huius in mentem uenit? Ph. miris modis turbauit
Iam rusticus (nescio quis) hanc nostram familiam amantem

Et liberam. duobus implanatum ait sese esse
Nebulonibus. Phila. Scolasticis. Phi. quem (ut par-
erat) trusumque;

Cæsumq; disturbauius. Technas Petrisus ue-
stras

Certe autumat. Sty. Ha ha he. Phila. quis hic risus
(quod aiunt) plusquam

Sardonicus? Cab. mea unica Philochrysum te
dono

825 Hoc munere aureo. Sty. duploq; te Philargyrium
hocce

Argenteo donabo munere, intrò iam properemus
Sortemq; nostram inter caliculos planius recite-
mus.

Properemus (inquam) utrinq; nanq; in uiculis fit
strepitus

Actus quartus. Scena Septima.

Trimetri.

Sycasta. Prætor. Satellites tres.

830 **M**iranda sunt si quæ feruntur, uera sunt
Tum de Cabisci, tum Stypisci fraudibus.
Nisi tempori his prætor malis occurrerit,
Paulatim in omnem prorumpit licentiam,
Quapropter illi hæc suggerenda censeo, &

Capien

Capienda siqua mihi ferantur commoda.

Et commodum, se Prætor ipse ingerit.

Sat. Te heros Sycaestes ultro conuentum petit.

Præt. Moremur, hoc cum homine mihi est negocium.

Sat. Delator in casses tuos feram inferet.

Syc. Salue Domine Prætor. Præt. Sycaesta saluus es.

Nihil noui? Syc. parum. Præt. parum refer. Syc. nihil

Tibi de Cabiseo aut de Stypisco proditum?

Præt. Certi nihil. qui sunt ij? Syc. adolescentuli,

Pol omnium quas terra habet nequissimi,

Qui fraude passim quoslibet,

Qui uina, carnes, lectulos, dolo auferunt,

Præt. Qua usfructus? Syc. Lögum foret tibi singula Enucleare, pauca breuiter strinxero.

Nosti Lupi inter signium? Præt. Noui probe.

Syc. Scio. Huc Cabiscus & Stypiscus (ut sibi

Condixerant) urnas ferentes fictiles,

Ab ænopola postulanti germanica

Vina, & que ibi nouere non uenundari

Iam, cretica. Inde missi in edas alteras,

Aquam hauriunt, dulce simulantes creticum.

Denuo adeunt edas priores, altera

Fracta lagena, postulantés congios
Vini duos renensís (infortúnium
Suum querendo, & improbum uinarium)
In aenco sibi commodando uasculo.

920 Vir acquiescit precibus, haud quã sibi
Data uerba suspicatus, at precium meri
In aenea prompti fidelia exigit.

925 Illi inquit omnem se in effusum prius
Pecuniam expendisse: sin credat minus,
Lagunculam cum cretico dare pignori. Hanc
Vir nil doli latere suspicans, sibi

Seruat. Abeunt, spondentq; cum pecunia
Mox se adfuturos, sic suo genio uacant
Incogniti, damnum ferentes hydriae.

930 Præ. Per Herculem astus hic facetus, possiet
Remittier, nisi accidisset crebriter.

Syc. Cape reliqua. Cum ijdem eadem uespera
Te, præsidem, & totum senatum, in ædibus
Cænare nossent consulis, uiam obsident,

935 Per quam sub horam noctis (ut fit) tertiam
Artocreas ferret minister, & alia

Postrema mensæ fercula, oppandunt quoq;
Tenuem angiporto funem, ut implicitus pede
Improuidus luto incidat. Tandem stata

940 Rediens minister hora onustus lancibus,

Fune obligato prænſus in lutum labat,
 Cauensq; dapibus, ſibi cauere negligit.
 Verum inquinatus dum ſtudet mundariet,
 Cum pluribus etiam hi duo ſimul affluunt.
 Alter ſibi porrecta edulia ſuſtinet,
 Alter laternam dum leuat collapsam humi,
 Simulatq; corrigere, dolo extinctam rapit.
 Fugiunt uterq; per tenebras noctis, &
 Caſſo miniſtro, te, tuisq; famentibus,
 Genio ſuo indulgent, cutemq; exporrigunt.
 Præ. Iſtuc magis furtum ſapit. Num plura ſunt
 Huius farine qua ſient memoranda? Syc. Sunt
 (Niſi te grauet prolixitas) quàm plurima.
 Nam lectum ab altero editum alter ſuſtulit.
 Modoq; ferunt æs abſtuliffe ruſtico.
 Præ. Modo? Syc. modo, fama publica eſt. Præt. ſed
 quomodo?
 Syc. Niſi ſit oneroſa (inquã) tibi prolixitas,
 Quod fama fert modo publica tibi ſuggeram
 Præ. Prolixitatem nec locus nec tempus hoc
 Patitur, in auditorio dicturus es.
 Sed ubi latere modo putas latrunculoſ?
 Syc. In ganeo ſe aliquo retrudunt ſuſpicor.
 Nam è ganeo ferunt eos didaſcalo
 Iam per miniſtros publicos contraditos,

96

Præ. Hem. Syc. uapulasse. Præt. quid ergo? sunt scholastici?

Syc. Fuere, sed puto iam abdicatos litteris.

Præ. Vade experire, deinde mox domum meam

Reuertere. Syc. faciam quidem non segnitèr.

Præ. Vade cito, dum ferrum calet, cudendum crit.

970

Paulum moratus mox domum reuortero.

Actus quartus. Scena Octaua.

Septenarij.

Rusticus. Prætor. Satellites tres.

ME miserum, ut infortunia infortunijs succedunt:

Hunc circiter locum miser pecunijs meis spoliabar,

Hic uapulabam, & in cloacã deprimebar insonas.

Et hætenus quærendo susq; deq; prætorem, adeo

975

Tandem fatigatus sum, ut hiscere uix queam ad loquendum.

Sed ecce, adest cinctus caterua militum suorum,

Adibo: reddat hunc mihi deus pium, mansuetum, &

Tractas

*Tractabilem. Præet. quid uult sibi uillanus ille? ad-
esto.*

Sat. Procede, ades pagane, quid tibi negocij? ad sis.

*Rust. Volo, sed pudore desitor. Sat. minus pudens
dum, accede.*

*Præet. Ne sternere, at causam tuam explica, absque
pauore*

*Rust. Heu domine prætor hoc die, hac in urbe, in
hac platea,*

Pecuniam quam pro laboribus meis immensis

Paulo prius receperam, tota miser spoliatus

*Sum. Præet. quomodo? num astu doloue? manibus
aut uiolentis?*

*Rust. Si me audiat dominus meus, breui admodum
sermone*

Astū exposuero, neutiq̄ uiolentiã. Præ. proferto.

*Rust. Dum nummulos meos recensco, uenit adoles-
cens,*

Scholasticum quem suspicabar, comiterq̄; locutus

*Mihi primulū, rapit illico imprudenti (ut extimo)
unum*

Philippum, fugitq̄; quem dum nitor assequi, mox

Me paululum abducto, uenit sodalis (ut conijcio,

*Quamuis prius non uiderim) & tollit semel mihi
omnem*

Mi domine residuam pecuniam. Præt. quis aufert
istuc

995

In urbe libera? quid hoc? Rust. sic actum. Præt. cū
describere,

Quem uideras. Rust. pulcher, agilis, comaq; cin-
cinnatus,

Non admodum procerus, at rubente tunica indu-
tus,

Nigroq; pileolo caput uelatus. Præt. hem, uen-
bor,

Siquo modo hos queam duos præhendere nebulo-
nes,

1000

Et perdere. Rustic. ecquid proderis misero impios
perdendo,

Si non quod abstulere eidem reddere curaris?

Etsi quidem mi domine agricola sum rudis, bar-
dusq;

Novi tamen debere te tantum iurare oppressos,

Quantum opprimentes plectere. Sa. intulit probe
me hercle.

1005

Præt. Quid efficere queam nisi exhibeas mihi no-
centes?

Rust. scrutetur hanc dominus meus domunculam,
fortassis

Pecunie meae indices fures' uc deprehendet.

Præt.

Præ. Quo nixus argumento id autumas? Rust.
meam dum sortem

Elerem miser miserabilem, hac domo exeuntes
ipsa

Hora duæ muliercule, scholasticus quoq; procax,
Illudere meam calamitatem, opprobrioq; affe-
ctum

Abigere, cum nonnulla mihi de illis foret suspicio.
Et nescio quos mihi Cabiscos quos Stypiscos lu-
dens

Græce puer memoraret. Præ. Hem, secede paulu-
lum, sed

Longius ne abesto. abi. Sat. per Herculem hic Ca-
biscus

Est, hic Stypiscus est, qui similibus tibi heros
Sceleribus accusati erant, qui oppignerarunt uino
Redempto aquam pro cretico, atque consulis mi-
nistro

Lapsu inquinato traditas dapes sibi abstulerunt.

Præ. Apparet. osuū crepit, uidete quis prospiciat.

Actus quartus. Scena Nonæ.

Trimetri.

Stypiscus. Satellites. Rusticus. Prætor.

Videbo

Videbo si tutus Petrisco transitus
Hinc ad parentes pateat, hui, quid prator
hic?

Sat. hic est profecto domine, quem iam rusticus
Depinxerat, se subtrahit. Rust. uidistin' hunc
1025 Qui prodijt? profecto is est qui sustulit
Philippeum, reliquiq; furti conscius.

Præ. Properate uos, irrumpite, & producite
Totam familiam, fortiter. Sat. parcbimus.

Aperite, dissimulant, at intro rumpimus.

1030 Prodite uos, prodite, Prætor uos simul
Vult conuenire. Rust. timeo fortioribus
Aut pluribus tres non queant resistere,

Clamant, fremunt, tumultuantur, obstrepunt,
Res salua, plorant, deprecantur, exeunt

1035 Manicis reuincti ferreis. trepidiq; eos
Sequuntur improbus puer cum fœminis.

Quid nunc futurum? quid spei mihi reliquum?

Præ. Cadantur hæc prostibula colaphis, at alios
Tres in phylacam puniendos ducite.

1040 Tu sequere, reddetur tibi pecunia.

Rust. Denuo renatus uideor, hinc actus tuos,
Mores tuos heroicis, clementiam, &
Prudentiam, laude efferam dum uixero.

Præ. Non hoc requiro, sequere me in pratorium.

Cho.

CHORVS

Iambico dimetro.

Obediendum præcipit
 Tum sacra tum prophana lex,
 Principibus & senatui
 Qui plebi honeste præfident.

1040

Non modo pijs, clementibus,
 Probeq; præfidentibus,
 Sed & improbis & dyscolis
 Est obsequendum satrapis.

1050

Nam omnis potestas à deo est,
 Quæq; à deo ordinata sunt.
 Itaq; potentibus obstrepens
 Dei resistit ordini.

1060

Hi dirigunt rempublicam,
 Rebusq; priuis consulunt,
 Sine his nec usquam tutus est
 Nec in urbe nec in agro locus.

1070

Hi pauperis uiaue, orphani,
 Inopisq; causam uindicant,
 Hi rusticos innoxios
 Seruant, perduntq; noxios.

Per hos sacris sub ædibus

1080

Ritus

Ritus sacrorum permanent,
Per hosq; leges publicæ
Vigent ubiq; gentium.

1070 Quid Core Dathanq; perdidit,
Quid Abessalom, quid Bochriden,
Nisi insolens in principes
Gentis sue arrogantia?

1075 Te itaq; magistratum decet
Venerari honore debito,
Quod Cæsari ipse præstitit
Christus, suisq; tradidit.

1080 Ne dum Ioui recalcitres,
Iaculato ab axe cœlico
Cum immanibus gygantibus
Pereas trifulco fulmine.

Actus quintus. Scena Prima.

Iambici trimetri.

Gnorimus. Galenus. Liturgus.

Pvtauimus pro foribus his bacchantium
Pugnas fuisse, iam nihil tumultuum.
Prodi foras Galene, nugemur foris.

Gales

Ga. Perterruit profecto me quoque strepitus,

Sed iam quid uxor incipit? mandata dat

Liturgo ab ostio. Gno. ut quidem ante dixeram,

Te reuocat ultro, non ferens absentiam.

Lit. Me iussit hera quæsitum abire herum meum,

et

Gnatum suum, quos ubi modo inueniam haud scio.

At herus ad ædes Gnorimi iocundus est.

Gno. Num te petit? quid dixeram? Gale. men' uis
puer?

Lit. Te rogat hera, ut quæ ocysime uenias domum,

Quod hospites uocandi, et alia in ædibus

Prius ordinanda sint quam cœnites,

Rogatque seruo honore pro domestico,

Iniuriæ sis immemor. Gno. quom' me rogat?

Lit. Quid te roget? Gal. ut iniuriæ sit immemor.

Lit. Cuius? Gal. Ha ha he, Lit. non capio. Gno. abi,
uenturus est.

Res mitiganda est uesperis. Gal. dic me adfore

Post horulam. Gno. Nonne id tibi prædixeram?

Obsequere nunc, uehementius cras argue.

Gal. Stat acquiescere. heus adesto uesperis.

Gno. Adero, bene est, uenit uxor obuia mitior.

Actus quinti. Scena Secunda.

Mysan

Vercor uirum affectum mea esse iniuria
Quod & absq; iusta causa cum ceciderim.
Nam traditis meis Petrisco claubus,
Periere cinnama, piper, & omne zaccarum,
Verum omnia hæc cclanda prorsus sunt ei,
Ne habeat quibus firmet etiam partes suas.
Adest, benignius alloquar. Morata sum
Te mi uir hæctenus tua indigens ope,
Prudentia, atq; industria. Veni igitur, ut
Et singla disponamus ad conuiuium,
Et aureos tribuas duos, quibus piper,
Et zinziber, cum zaccaro mihi comparem.
Gal. Hui, rursus aureos duos? aromata
Nondum priora absumpta credidi. quid est
Quod ipsa eam pecuniam non ceperis?
Mys. Id hæctenus tentare nolui, ut ipse scis.
Ne oriatur inter nos aliqua suspectio.
Gal. Sequere intrò, ut accipias, emasq; tempori.
Mys. Præi, sequar Pro filio sollicita sum.
Ne forte bacchanilia pariant ei (ut
Vsu uenit) aliquid mali aut periculi.
Eccum redit Liturgus, at sine filio.
Id quod facit multo magis iam me anxiam.

Gal. Vxor. Mys. quid occipit? Gal. Vxor. Mys. hē
quid clamitas?

Actus quintus. Scena tertia.

Liturgus. Mysandra. Galenus. Lorarij

PER cuncta compita, fora, sphaeristeria,
Tandem in scholam regressus illum que-
rito

Petriscon, & frustra fatigatum manent
Me forte uerbera, quod domum non duxerim.

Aiunt sodales accitos iam Præsidi. Hui,
Quid turbæ in ædibus? quid audio miser?

Quæ furti mihi tandem imputant innoxio?

Mys. Adest cui tua credidisti omnia, adeo
Ut propter hunc neq; parceres gnato tuo.

Huic (freta nempe tua fide) clausas meas

Iam credidi. hic furti reus, hic in ædibus

Solus moratus est. Ga. ades trifurcifer,

Cui tanta credidi, tot aureos mihi

Semel auferas? Lit. quot aureos? Mys. numerum
rogas

Nequissime? Lit. ecquos aureos? ego innocens

Gal. Tu plus minus mihi uiginti es aureos

E Furatus.

- Furatus. Lit. id here sobrius non dixeris. 1140
 Gal. Tibi ebrius nefande uideor? Reddito
 Celeriter id quod eruisti scrinio.
 Lit. Iuro Iouem optimum, supremum, maximum,
 Nil me tui attigisse furti gratia.
 Mys. Respice marite, commodum, en lorarios,
 1150 Adducier iubeto uinctum praesidi, ut
 Examinatum praetor in cruce puniat.
 Lit. Me praesidi? me praetor in cruce puniat?
 Mys. Te praesidi. Lit. quid commercem? Gal. ad
 este uos,
 Propter rei domesticae furti, & alia
 1160 Crimina, scelestum hunc rapite. Lor. quonam duci
 mus?
 Gal. Ad Praesidem. quo Praetor ipsum examinet.
 Tantisper in suo equuleo, dum dixerit
 Quantum abstulit, quo gessit, & quam crebriter
 Patrauit. Litur. heu, me innoxium? Gale. hunc in
 noxium
 1165 Inijcite uos manus. Lor. renitatis licet,
 Nobiscum adibis Praesidem. Gal. sublimen eum
 Rapite. quid eslis frigidi? Lor. nos frigidi?
 Quid nunc uidemur. Gal. acriores. Tollite.
 Ego uos sequar. Lit. uestram fidem, ciues boni,
 1175 Vestram fidem, succurrite, haec fero innocens.
 Gal.

Gal. A Gnorimo crepit ostium, morabor hunc,
Tu uade coniunx redime quod necesse erit.

Actus quintus. Scena quarta.

Gnorimus. Galenus. Rusticus.

VT habent negocia mi Galene? Gale. pes
sime.

Gno. Agitur ne res uxoria tibi denuo?

Gal. O Gnorime, omne peculium mihi famulus,

Quem credidi prorsus fidelem, dissipat.

Iam præter alia, nescio & quot aureos

Furto abstulit. Gno. quid ais mihi? Gale. furto ab-

stulit

Gno. Liturgus? Gal. ipse. Gno. ne utiquam speras

ueram.

Gal. Videor mihi omnium facile miserrimus.

Vxor procax, gnatus rapax, furax puer,

Venit fere ad restim negocium meum.

Gno. Quid ipse? Gal. constanter negat, quare ac-

citis

Lorarijs adactus est ad præsidem.

Gno. Is iustus est, usq; ad quadrantem extorserit,

Reddetq; fido. quid hic senex ouans

Recenset? Heus senex quid agitur in foro?

Rust. Furtum, dolus, periurium. Gno. istæc uetera
sunt.

Rust. Expertus ipse sum nouissima. Gnorim. hem,
senex

1180 Qui expertus es? Rust. pecuniam mihi dolo

Duo abstulere perfidi scholastici,

Veruntamen cum tertio, qui quoq; suis

Parenibus aliquot aureos subtraxerat,

Vincti simul seruantur (ut puto) crucibus.

1190 Valeant, meam mihi reddidit pecuniam

Aequissimus Iudex. Gal. quis istic tertius?

Rust. Noui Cabiscon & Stypiscon, tertium

Puerum quidem non noueram. Gal. Liturgus est.

Rust. Hic seruus est, adductus ultimo innocens.

1195 Gal. Tun' innocentem dixeris? Rust. ego dixero,

Quia captus ante paruulus furti reus

Gnorim. Vale senex. Gale. O Gnorime, ô quantum

uir hic

Amaritudinis incutit mihi scrupulum,

Hic filiust. Gno. Vereor ego ipse plurimum.

1200 Gal. Is ipse est, indicia multa congruunt.

Perij miser. Quin' ense coniugem meam

Sexcenties non interemi, quæ fuit

Vna author huius Tragædiæ? Hei mihi.

Gno. Animæ quior sis mi Galene, forsitan

Periclit

Periculum non tantum erit, quantum imminet.

Accurrit uxor, caue male quicquam inferas.

Caue graues graue grauioribus malis.

Actus quintus. Scena quinta.

Myfandra. Galenus. Gnorimus. Nuncius.

Heu nos miserrimos. Galene filius
vinctus teneri dicitur, cruci quoq;

Adiudicandus. Gal. Impiissima mulier

Stultissimaq; nunc ne innocens est filius?

Vides modo quid egit indulgentia? Myf. Heu

Sero sapio mi uir, sero sapio nimis.

Gno. Stet iurgium, uidete si redimi queat.

Gal. Quid consilij uicine? Gro. sollicita cito

Siquos habes notos amicos Praefidi,

Vt antequam pronuncietur obuient.

Myf. Accedit huc (quis nescio) celeri gradu,

Moremur hunc. Nun. Aiunt Galenum in hoc loco

Morarier, cui traderem has epistolas.

Gale. Heus bone adolescens, ego Galenus, quid agitur?

Nun. Has litteras geminas Petri scus filius

Tuus unicus mittit, uide celerrime

E 3 Quid

1227
Quid continent. Gal. aperito eas o Gnorime,
Vt perlegas. Gno. Ne fle. priores has tibi
Scripsit. Didascalo dabuntur alteræ.
1230
Audito nunc. In mortis horrendæ ultimo
Positus pater discrimine, oro & obsecro
Clementiam tuam, ut adiuues me & eruas,
Siquo modo fieri queat. Cum cernerem
Matris meæ nimiam per indulgentiam
Vitia fore impunita, per licentiã
Quicquid libebat id licere credidi,
Quicquid domi surripere quiueram dolo,
1235
Ad improbos meos sodales, cum quibus
Et ipse sum in furto prehensus, transtuli,
Ego mi pater tuam pecuniam abstuli,
Culpam in Liturgum transferendam callidus
Putaueram, uerum deus pius arbiter
1240
Quo innoxium seruet, prehendit noxium.
Nunc itaq; clementissime pater obsecro,
Vt alteras has litteras sine remora,
Supplex meo tradas didascalo. quia
Nisi ille seruet, de meo iugulo actum erit,
1245
Vale. Igitur accelerato opus aditedum.
Gal. Eamus itaq;, ut tradita hac epistola, ad
Clementiam flectere queamus supplices.

Actus quintus. Scena Sexta.

Mys

Quamvisnam deus dabit hunc uirum mihi pro
piciam,

Quem tam improbe insectata sum conuicijs?

Gal. Vir obuius, tu prorue, et supplex roga

Crimen remitti, quod in eum commiseras.

Did. Saluete uos. Quid tristior solito tuus

Galene uultus est? quid uxor lachrymat?

Gal. Supplex rogat sibi remitti crimina,

Quæ in te procaeter nimis comisit. Did. Hei

Surgat, facile remisero etiam plura.

Mys. Mei miseriat te magister optime,

Quæ oculos meos ad te leuare indigna sum,

Sine te tamen mulier ero perditissima.

Did. Ades, bono sis animo, ades, parce lachrymis,

Quid habes? Gale. lege o præceptor hæc litte

ras. Did.

Græcas ne? cuius nam? Gal. mei heu. Did. quid la

chrymas?

Gal. Gnati. Did. Petrisci? Gale. perdit. Did. hem.

lege hanc puer.

Πη. καλῶ Διδάσκαλῶ πετρίσκος εὐπραγῆρ

Διδάσκαλ' ἐνεκά μου δ' ὀλῶ ἀνάξιθ',

θαῖξῶν ὁμῶς σὴ γῆς ὄττι ἐμφύτῳ,

Ικετήριός σου δ'έομ' ὑπὲρ ζωῆς ἐμοῦ,
 ὧς χησάμηνος ἐξουσίας χολασικῆς,
 1270 ῥύσῃ με ταχύ παρόντος ἀπό τοῦ κινδύου
 Σταυρώσεως, ὡς δ'ὶ ἐμὰ κλέμματ' ἔνεπεσον
 ὅτι οὐκ ἔαρ σώσης με σὺ, ὅσον οὐδέπω
 Περὶ μου πέπρακται τῆς δ'έρης καὶ τοῦ βίου
 Ἄρ' ἔλθε λιπαρῶ ταχύτερον, ῥάβδ' ὦ τέ με
 ἔβαψε, πρὶν μ' ἀπολείθαι αἰχίσι μύρων.
 1275 Ἐξῆως' ἐπιστάτα πνευμένεσσε. Did. δ'ὸς. Ρη.
 λαβέ.

Did. Misere profecto me utriusq; & filij,
 Verum quid hic autoritas nostra valeat?
 Contra ue iura quid mea ferula præsidiſ?
 Id est Mysandra mane quod tibi dixeram.

1280 Mys. Nil præter iram & contumeliam (palam
 Loquor) ego merui, flectere misericordia.

Did. Quid græca quàm latina scribere maluit?

Gal. Quo te (reor) mage flectat eruditio. heu.

Pu. Moueât magister te tam amaræ lachrymæ, &

1285 Gemitus parētum, moueat eruditio,

Moueat quoq; puerilis agrâ infirmitas.

Se corriget puer, tuasq; perpetim

Miserationes prædicabit plurimas.

Did. Audi Galenc, uester (ita deus me amet)

1290 Et sum & futurus sum. quid autem per meam

Quæ

Queam obtinere auctoritatem nescio.
Eamus, antequam anteuortat nos grauis,
Scuera, & irreuocabilis sententia
Iudicis. Ades puer ocyus, gere uirgulam. Pu. hent.
Gal. Pratoris optimi Ioues animos parent,
Ac mitigent, quo facilius nos audiat.

Actus quinti.

Scena septima.

Iudex. Satellites. Fures. Didascalus.

Parentes.

Nunc hora serior diesq; occiduus est,
Producite impios, ut extremam suis
Pro sceleribus sumant palam sententiam.
Sat. Parebimus. Did. Iudex tribunal occupat.
Mys. Heu. Did. prodeunt rei, accidetis supplices
Pratoris genibus, heus ut est Mysandra? ne
Time. Galene tene labantem coniugem,
Res salue erunt. Iud. Consistite. Cab. heu miser
rimos
Fures. Styp. Itane nos separas amara mors?

E S Pet.

Pet. O quis deus poli soli'ue mihi puero
Miserebitur? Num mihi pater, num mater esse
Maledicta furta, quæ me in hæc necis trahunt
Discrimina. O parui greges scholastici,
1310 Parete præceptoribus uestris, caute
Ab his quoq; impurissimis sodalibus.
Hi in crimina, hi in uincla, hi in necem, induxere
me.

Iud. Satis λόγῳ. Quis hic irruit temerarius?
Did. Iudex tremende tibi tribunaliq; huic
1315 Felicitatem & equitatem usq; imprecor,
Verum hunc puellum tum parentum lachrymis,
Tum ætate tenera, tum scholastico meo
Pro uetere priuilegio, primum rogo,
Dein impero, mihi corrigendum creduas.
1320 Discipulus est meus, meæ quoq; ferule,
Nondum tuis Prætor subactus legibus.

Iud. Tum es scholæ nostræ Didascalus? Dida. ego
sum.

Iud. Partem alteram equitatis esse te arbitrans,
Iuri meo iam cessero. Verum amodo
1325 Caue puer manibus meis prehendier.
His iudicatis, dabo parentibus suum
Mancipium, & aurum residuum quod abstuli.

Did. Ago gratias tibi Prætor (ut queo) maximas,

Nostra

Nostraq; sciti opera uelis, rursus impera.

Iud. Quin hos quoq; eximis? anne & hi duo tui? 1330

Did. Non sunt. fuere aliquando, sed rei uale

Dixere litterariae, & ferule meae

Vterq; subduxere iam manum suam.

Veni puer. Iudex tuam rem perfice.

Pet. Venerande praeceptor, quid unquam pro his 1335

tibi

Digne repondero? Did. tace, poteris quidem,

Sed moribus correctioribus. Veni

Vt corrigaris more pro scholastico.

Nummis receptis nos parentes sequimini,

Gal. Sequimur magister, percat haec pecunia. 1340

Did. Recipite, iudici referte gratiam.

Actus quintus. Scena Octaua.

Iudex. Fures. Satellites. Parentes. Lorarij.

Turbauit hoc nobis tribunal paululum

Didascalus. Nunc propius adducantur huc

Iuvenes nefarij. Fu. heu salus nulla reliqua est.

Sat. Vtrunq; iudex noxium uides. Iud. bene est. 1345

Sat. Adeste cuncti, state, taciti aduortite,

Pronuncianda nouissima est sententia.

Iud.

Iud. Quo ciuitas sit nostrá pestilentibus
 Et improbis semper uiris liberrima,
 1350 Hos deprehensos in scelestis actibus
 Furto, dolo, rapina, & id genus alijs,
 Et morte dignos iudicamus, & antequám
 Sol occidat, laqueo necandos in cruce
 Pronunciamus. Tuba sonet. persequimini,
 1355 Educite, Sat. exequemur. Fu. heu clangor tubæ.
 Iud. Lörarij. Liturgon absolutum hero
 Reducite, & gnato aureos quos abstuli
 Parentibus restituite. Lor. hem. parebimus,
 Par. Te semper optime Prætor, & laudes tuas
 1360 Nos prædicabimus, dieq; crastini
 Grati erimus hac super tua clementia.
 Iud. Iamiam sat gratatum, abite ab liberos.
 Sat. Hic uerna, & hic est residuum pecunie.
 Par. Ades Liturge, affecimus te iniuria,
 1365 Verum bonis potioribus pensabimus.

Actus quintus. Scena Nona.

Didascalus. Petrisceus. Parentes.

Liturgus. Gnorimus.

Correctus es Petrisce multo mitius,
 Quàm si cruce suffixus esses debite,

Nunc

Nunc itaq; mores atq; studia corrige.

Pet. Correxero præceptor, atq; gratiam

Olim tibi (si modo parentes negligant)

1370

Rependero. Did. Mox procidens parentibus

Veniam roga, dein pro Liturgo interueni,

Vt liceat esse libero, qui pro tuis

Facinoribus coniectus est uincula.

Ad sunt parentes. Mys. O Petrisce quis malis

1375

Adegeras te, me, & patrem tuum optimum

Pet. Ignoscite hanc mihi parentes noxiam,

Non amodo commiserò. Par. hanc ignoscimus.

Did. Bene facitis. Petris. adhuc est pater quod te

rogem,

Ob mea facinora pessimè Liturgus hic

1380

Affectus est, rogo liceat esse libero.

Did. Profecto meritus est. Gale. Liturge te manu

Mitto. Litur. habeo gratiam. Gale. optime nunc

omnibus

Præterq; spem cedentibus, reliquum diem

In requie agamus atq; honesto gaudio.

1385

Tu primus adsis author huius gaudij

Did. scale. Didasc. adero. Gal. & adsit inde Gno

rimus.

Vocetur huc. Litur. heus Gnorime. Gno. hem, res

et a omnia?

Hoc

1390

Hoc est quod opto maxime. Gal. foelicius
 Mihi cessit ac speraueram, iam nostro ades
 Conuiuio. Gno. licet. Gal. praei uxor. sequimini.
 Vobis nihil profecto spectatoribus
 Hic coximus, qua propter ijs que uos domi
 Parasitis, hinc recedite ut uescamini.

Actus quintus. Scena Vltima.

EPILOGVS PER GREDEM.

1395

Spectator asta paulum adhuc spectaculo,
 Ut audias quid in tuam rem effabimur.

1400

Discat Pater post hanc modo actam fabulam,
 Ut liberos suos rebelles corrigat,
 Discatq; mater ne per indulgentiam
 Se inhonestet, & corrumpat ipsum filium.

1405

Vos quoq; scholastici greges, intendite
 Vestris & auscultate praceptoribus.
 Ne post rebellionem & alia plura
 Flagitia, tandem crucibus adnectamini.
 Vestrum proinde quisquis oblectatus est,
 Musis faueto, gregiq; nostro plaudito.

F I N I S.

A 199056

